

المغنی فی توجیه القرائات العشر المتواترة (کتاب)

«المغنی فی توجیه القرائات العشر المتواترة» نوشته دکتر محمد سالم محیسن و به زبان عربی است.

فهرست مندرجات

- ۱ - معرفی کتاب
- ۲ - ساختار کتاب
- ۳ - نسخه شناسی
- ۴ - پانویس
- ۵ - منبع

معرفی کتاب

نویسنده در این کتاب به توجیه قرائت‌های دهگانه کتاب «النشر فی القرائات العشر» ابن جزری می‌پردازد. موضوعاتی که در این کتاب مورد بررسی قرار می‌گیرد عبارتند از: تاریخ و اسامی قاریان دهگانه و نیز نام شیوخ و شاگردان ایشان، معنای لغوی و اصطلاحی قرائات، تفاوت بین «قرآن» و «قرائات»، روایاتی دال بر نزول قرائات متعدد، مراد از حروف هفتگانه، اسباب تعدد قرائات و فوائد این تعدد، خاستگاه قرائات و زمان آن، ارتباط قرائات عشر با احرف سبعة، بیان معنای «اظهار» و «ادغام»، شروط «ادغام» و موانع و اقسام آن، حکم میم جمع، حکم هاء کنایه، حکم مد منفصل و مد متصل و مد بدل، حکم حروف لین، تخفیف همزه، فتح و اماله، اشمام و عدم آن. پس از آن نویسنده به بیان قرائت‌های دهگانه در تک تک سوره‌های قرآن کریم می‌پردازد. در خاتمه هم به بحث از جواز و عدم جواز قیاس در قرائات پرداخته و به جهت توفیقی بودن قرائات قیاس در مورد آنها را غیرقابل قبول می‌داند.

ساختار کتاب

کتاب در سه جلد تنظیم شده است: جلد اول دارای یک مقدمه و عناوین ذیل می‌باشد: روش مؤلف در نگارش کتاب، مهمترین مصادری که «ابن جزری» در نقل قرائات بدانها اعتماد کرده است، تاریخ قراء عشره. ذیل عنوان «نشاء القرائات» عناوینی چون: تعریف القرائات، هل هناك فرق بين القرآن و القرائات، الدلیل علی نزول القرائات، بیان المراد من الاحرف السبعة، العلماء الذين اهتموا ببيان المراد من الاحرف السبعة، السبب فی تعدد القرائات، فوائد تعدد القرائات، متى نشأت القرائات، صلة القرائات العشر بالاحرف السبعة، به چشم می‌خورد. ذیل عنوان «اقسام الادغام» به عناوینی چون: تعریف الادغام الكبير، تعریف الادغام الصغير، حکم میم الجمع، اقسام میم الجمع و... پرداخته شده است. حکم هاء کنایه، حکم المد المنفصل و تعریفه، حکم المد المتصل و تعریفه، حکم مد البدل، حکم حرفی اللین، توجیه الفتح و الامالة و... دیگر عناوینی است که در این جلد بدانها پرداخته می‌شود. سپس وارد مبحث اصلی یعنی بیان قرائات عشره در سوره‌های «فاتحة الكتاب» تا آخر «نساء» می‌شود. جلد دوم به بیان قرائات عشره در سوره‌های «المائدة» تا آخر «الکھف»^[۱] و جلد سوم به بیان این قرائات در سوره‌های «مریم» تا «ناس»^[۲] می‌پردازد. در خاتمه هم به بحث از حکم قیاس و رای در قرائات پرداخته می‌شود. در پایان هر جلد هم فهرست مطالب آن جلد آمده است.

نسخه شناسی

کتاب به قلم دکتر محمد سالم محیسن متخصص در علوم قرائت و علوم قرآنی و دکترای ادبیات عرب و... نوشته شده است. این اثر در قطع وزیری با جلد گالینگور در سه جلد منتشر شده است. جلد اول ۴۳۷ صفحه، جلد دوم ۴۱۳ صفحه و جلد سوم ۴۳۰ صفحه. «المغنی» برای بار سوم در سال ۱۴۱۳ هـ - ۱۹۹۳ م با همکاری «دار الجیل» بیروت و «مکتبه الکلیات الازهریه» قاهره به چاپ رسیده است.

پانویس

۱. ↑ المغنی فی توجیه القرائات العشر المتواترة، محمد سالم محیسن، ص ۱۲۵.
۲. ↑ المغنی فی توجیه القرائات العشر المتواترة، محمد سالم محیسن، ج ۲، ص ۲.
۳. ↑ المغنی فی توجیه القرائات العشر المتواترة، محمد سالم محیسن، ج ۳، ص ۲.

منبع

نرم افزار مشکاة الانوار، مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی.

